

KOMPOSITÖREN

1-00

Detta informationsblad sammanställs och distribueras av Kompositavdelningen inom Plast- och Kemibranschema

Intressant informationsdag om den nya Miljöbalken

Ordföranden har ordet:

Bäste medlem!

Kompositören förändras i och med detta nummer. På försök kommer vi under året att ge ut Kompositören som ett gemensamt medlemsblad för Kompositavdelningarna i Danmark och Sverige. Kanske vi redan i höst får se ett gemensamt medlemsblad för våra fyra nordiska länder. Vi tror att det finns en hel del information från våra grannländer som kan vara av intresse även för Dig. Trots att vi arbetar i olika länder har vi många gemensamma problem att brottas med. Miljöfrågor, utbildning, kontakter med myndigheter och inte minst bevakningen av alla nya krav och direktiv från EU.

I april (18 - 20) var det dags för JEC Composites Show i Paris, den årliga kompositkonferensen som enligt arrangören är världens största och som de senaste åren bara blivit större och större. I år var det 35e året mässan/konferensen arrangerades, med ca 700 utställare. Tyvärr hade man i år valt att lägga mässan i samband med påskhelgen, vilket kan komma att påverka antalet besökare. Förra året kom mer än 14000 besökare. Enligt arrangören är det sista året mässan arrangeras på CNIT. Man håller som bäst på att söka efter andra större alternativ.

I år är det Norges tur att arrangera de Nordiska AP-dagarna. Konferensen kommer att hållas den 4 - 5 oktober på Rica Park Hotell i Sandefjord. Platsen är vald med tanke på Sandefjords goda flyg-, båt- och tåg-förbindelser med övriga nordiska länder. Hör av Dig till någon i styrelsen om Du har idéer och förslag på föredragshållare.

Hälsningar
Clas-Åke Johansson
Ordf. i Sveriges Kompositavdelning

Den 2 mars ägde ett miljöseminarium rum i Göteborg om den nya miljöbalken, ett arrangemang i samarbete med Kompositavdelningen, Länsstyrelsen i Västra Götaland, Yrkesinspektionen och Industrifacket. Cirka 50 personer från närliggande företag deltog, vilket visade på ett stort intresse. Liknande arrangemang kommer därför att anordnas på andra ställen runt om i landet.

Mer om seminariet på sid. 2.

Tre av föredragshållarna, fr.v. Barbro Nilsson, Yrkesinspektionen, Monique Wannding, Länsstyrelsen i Västra Götaland, och Eva-Karin Hallberg, Yrkesinspektionen.

MultiRider, en flexibel minibuss från Nisch Produkter, där detaljer i kompositmaterial fått en central roll. Se sidan 3.

Miljöbalken - något som företagen måste känna till

Dagen inleddes av Monique Wannding från Länsstyrelsen i Västra Götaland som tog upp Miljöbalkens syfte, mål och uppbyggnad. Miljöbalken trädde i kraft 1999 och är en rambalk som binder samman 15 tidigare lagar. Målet med balken är att **“främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö”**. Detta har lett till beslut om 15 svenska miljömål som skall tolkas och följas upp av olika myndigheter. En regel som Monique poängterade var **Hänsynsreglerna**. En viktig punkt där är att bevisbördan ligger på företagen. Generellt gäller att bästa möjliga teknik skall användas vid tillverkningen. Sedan sker alltid en ekonomisk bedömning om vad som är skäligt att införa, den s.k. skälighetsregeln. Det finns även en förordning om Miljösanktionsavgifter. En för sent inlämnad miljörapport (efter den 31 mars) ger 5000 SEK i böter.

Eva-Karin Hallberg och Barbro Nilsson var inbjudna från Yrkesinspektionen och de tog upp Arbetsmiljölagen och Hårdplastföreskriften. Dagen avslutades med Kent Carlsson från Industrifacket som underströk huvudskyddsombudens roll samt betydelsen av Varuinformationsbladen och att dessa finns lätt tillgängliga och är uppdaterade.

Intresset för liknande arrangemang var mycket stort enligt den utvärdering som gjordes av kursen. Motsvarande kurs kommer även att anordnas i andra delar av landet under året.

För den som söker information finns det mycket att hämta via nätet. Adresser som rekommenderades redovisas bland Kortnyheter på sid. 4 - Webadresser.

Barbro Nilsson från Yrkesinspektionen gick igenom hårdplastföreskriften AFS 1996.4. Föreskriften tar bl.a upp hur vi påverkas av olika kemikalier och hur vi kan skydda oss mot dessa genom att följa och utnyttja de skydds-föreskrifter som finns.

Tydligt att miljöfrågor är viktigt. Inte mindre än ca 50 företag deltog under seminariet.

Företagsförsäkring genom Plast- och Kemibranscherna

“Vi fick en betydligt bättre försäkring till lägre pris!!!!”

Detta säger Lars Perbo på Faiber Plast och Roger Lundström på AB Skellefteå Plastcisterner (PTC) som båda tecknat Plast- och Kemibranschernas egen företagsförsäkring.

Detta är en specialanpassad försäkring för plastindustrin som är betydligt bättre än en normal företagsförsäkring, dessutom oftast till betydligt lägre premie.

Hur är detta möjligt?

Genom Försäkringsmäklare Jan-Åke Classon på mäklarfirmen Säkra Skog & Rosén har föreningen upphandlat en försäkringslösning som Ni bör jämföra med vad Ni har i dag!

Var vänlig skicka in bilagd intresseanmälan, så hör Jan-Åke av sig till Er.

Vi sänkte vår försäkringskostnad med 50 % säger en nöjd Roger Lundström vid AB Skellefteå Plastcisterner. Våra kontakter med Stefan Hellström, Piteå, fungerar dessutom mycket bra.

MultiRider - en minibuss med många kompositdetaljer

Nisch Produkter i Uddevalla tillverkar bland annat minibussen MultiRider. Konceptet för minibussen är enkelt - i stället för att anpassa passagerarna till fordonet, anpassar man fordonet lätt till det aktuella dagsbehovet. Varför inte skolskjutsar under dagen och godstransporter under natten? Nisch Produkter började leverera MultiRidern 1998 och export sker i dag till sju länder. Under 2000 räknar man med att bygga ca 150 bussar för att öka till 200 under 2001.

Karossen tillverkas till stor del av kompositmaterial, där antalet kompositdetaljer uppgår till ca 45 stycken. Denna tillverkning sker på det nystartade bolaget Nova Komposit AB i Bengtsfors. För de exteriöra detaljerna ställs stora krav på yttfinhet, medan de interiöra har krav på mönstrad yta och färgmatchning mot andra komponenter. Alla komponenter tillverkas i en självslocknande kvalitet.

Martin Rybeck, VD för Nisch Produkter, menar att framför allt måste produktionsmetoderna utvecklas. Från dagens handuppläggning till att utnyttja en sluten och rationell formteknik, inte minst ur miljösynpunkt.

En exteriör detalj till hytten, en av de större detaljerna som Nova Komposit tillverkar. Korta ledtider erhölls genom att direkt från CAD-modell NC-fräsa Ureolverktyg.

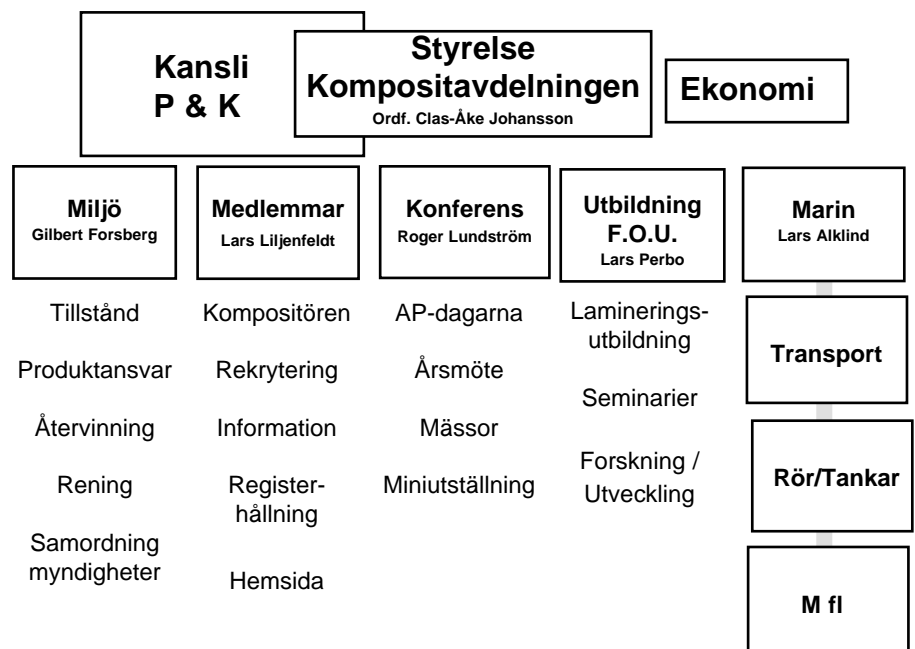
MultiRider, flexibel minibuss från Nisch Produkter

Kompositstyrelsens nya organisation

Vid årsmötet i Jönköping den 16 november 1999 skedde följande förändring i Kompositavdelningens styrelse: Avgick gjorde Björn Brorsson, Divinycell Sverige AB, som flyttat till Australien, samt Joakim Pettersson, SICOMP AB. Dessa ersattes av Lars Alklind, Nimbus AB och Lars Liljenfeldt, SICOMP AB.

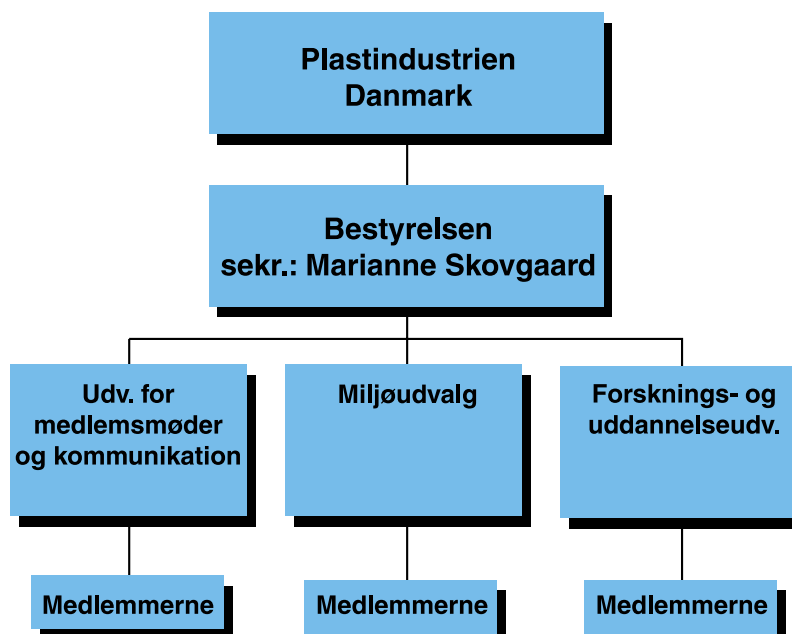
Under mars blev det klart att Mårten Blikstad slutar vid Sonoform AB. Mårtens styrelseplats övertas av Lars Andersson vid Lear Corporation Sweden AB.

Organisatoriskt har styrelsemedlemmarna ansvar för följande områden:

Egna problem
Möjligheter
Regelverk
Standardisering

Kompositindustriens brancheorganisation i Danmark

Den danske kompositindustri har igen i år arrangeret fællesrejse til JEC-messen i Paris.

82 deltagere er tilmeldt mod 54 i 1999. Rejsen starter mandag den 17. april i Billund og retur onsdag den 19. april. Traditionen tro er der fælles "danskermiddag" mandag (sponsoreret af de medrejsende leverandører). Herefter 2 hele dage på JEC-messen.

Hele turen, som omfatter: fly, overnatning, morgenmad og bus frem og tilbage til lufthavnen koster kun 5.300,-.

Reservér allerede nu dagene i år 2001.

GPRMC

Nordisk fællesmedlemskab er nu en realitet, idet den nyetablerede norske kompositforening også har tilsluttet sig GPRMC. Finland ventes tilsluttet senere i år. Hermed er der etableret et stærkt fælles-nordisk medlemskab. GPRMC (europæisk sammenslutning af kompositbrancheorganisationer) er en interesseorganisation, hvis vigtigste opgaver er at fremme kompositindustriens interesser bl.a. i relation til EU-lovgivning vedr. miljø, affaldshåndtering, CE-mærkning, standardisering m.m.

Branchenyt, Danmark:

- Kompositsektionen i Danmark er i gang med at etablere egen hjemmeside. Den ventes klar til præsentation på sektionens årsmøde den 8. juni på Kongebrogården.

Hjemmesiden, som udbygges løbende, er allerede nu tilgængelig via Plastindustriens hjemmeside. Tast www.plast.dk/komposit.

- Sektionens årsmøde afholdes på Kongebrogården i Middelfart torsdag den 8. juni kl. 9.00 – 17.00 med efterfølgende middag. Hovedtemaerne er recycling, bortskaffelse af affald og udtjente produkter samt komposit forskning i Danmark.

Der arrangeres i forbindelse med årsmødet en Table-Top-udstilling med delt agelse fra branchens leverandører, institutter m.fl. – reservér allerede nu dagen.

- Sektionen har nu etableret et forsknings- og uddannelsesudvalg, som skal fastlægge branchens forskningsstrategi i viden-centrene og Plastindustrien. I udvalget indgår repræsentanter fra de førende Kompositproducenter samt komposit viden-centrene i Danmark.
- Kompositkonference i Århus. Sektionen og Dansk Ingeniørforening planlægger en 2-dags kompositkonference den 30.-31. oktober 2000 i Århus.

Temaerne vil dække:

- materialeteknologi
- procesteknologi
- udvikling
- industrielle produkter
- miljø
- bortskaffelse

Sæt X i kalenderen.

Nyt dansk komposit forskningscenter

Aalborg Universitet har etableret et nyt forskningscenter: "Dansk Center for Materialeteknologi" med hovedvægt på bl.a. kompositmaterialer og sandwich teknologi. Centret har indsendt flere ansøgninger om forskningsmidler til projekter af interesse for kompositindustrien.

Affaldsstrategi:

Kompositsektionen har i øjeblikket et projektsamarbejde med Plastindustrien i Danmark om strategiske overvejelser om håndtering af komposit-affald. Projektet skal være klar i slutningen af maj dette år og vil blive præsenteret på sektionens årsmøde den 8. juni.

Tema – applikationer:

Kompositmaterialers anvendelse i togindustrien:

Kompositmaterialer anvendes i dag i større og større grad som komponenter til fremstilling af tog. De primære egenskaber, som efterspørges, er:

- lav vægt, høj styrke
- lang levetid, lave vedligeholdelsesudgifter
- slagfaste og energiabsorberende
- gode brandegenskaber
- gode termiske og lydisolerende egenskaber
- frie designmuligheder
- priskonkurrencedygtige

Alle egenskaber som kendetegner kompositmaterialer. I dagens og morgendagens tog-konstruktioner anvendes komposit- eller kompositsandwich-materialer til fremstilling af:

Exteriør: Fronter
Tag
Sider (udvendige sider)

Interiør: Væg-elementer
Styrepulte
Inddækningspaneler
Afdækningspaneler
Toilet-kabiner
Gulve

Eksempler er: Regio-shuttle, Talent, IC3, S-tog, Øresundstog, ICE tog (Tyskland), X-2000, Gardemoe-toget m.fl.

De førende togfabrikker Adtranz, GEC Ahlsthom, og Bombardier anvender kompositmaterialer som nævnt ovenfor i alle eksisterende og kommende projekter. Anvendelse af kompositmaterialer i togindustrien ventes at øge med 15-20% pr. år fremover. Nordiske producenter er blandt de førende world-wide bl.a. på grund af indførelse af infusionsteknologi, som sikrer optimale egenskaber og kvalitet til konkurrencedygtige priser.

Kompositkalenderen:

18-20 april:	EC-messe i Paris
3 maj:	Nordisk bestyrelsesmøde i København
4 maj:	Bestyrelsesmøde i den danske kompositsektion
4 maj:	Plastindustrien i Danmark, generalforsamling
8 juni:	Årsmøde i den danske kompositsektion
15-17 juni:	GPRMC årsmøde i Budapest
4-5 oktober:	Nordisk kompositkonference i Oslo
30-31 oktober:	Kompositkonference i Århus, Ingeniørforeningen i Danmark

KORT- NYHETER

SICOMPs internationella kompositkonferens äger i år rum den 29 - 30 maj i Piteå.

Övriga aktuella konferenser

6 - 9 september
China Composites, Shanghai
21 - 22 september
R.P Asia, Kuala Lumpur

Fem års väntan på prövning

Så löd rubriken i Göteborgs-Posten den 13 mars 2000, där Marks kommuns miljönämnd protesterar mot Länsstyrelsens långa handläggningstid gällande miljövillkoren för Faiber Plast. Ulrika Samuelson, chef för miljöskydds enheten, kunde dock meddela att besked kommer inom kort.

Nya Miljöbalken - Webadresser

Lagtext mm

<http://www.notisum.se/>

<http://www.riksdagen.se/debatt>

<http://www.lagrummet.gov.se/>

<http://www.miljobalksutbildningen.gov.se/> (fram till sommaren)
Kompendier, frågor och svar, propositioner, lagtext, ändringar sedan MBs införande, företagarspecial mm

<http://www.jordnara.nu/>

Miljölagstiftning: MB, förordning, föreskrift, allmänna råd + andra lagar inom miljöområdet. Dessutom EU-direktiv

<http://europe.eu.int/eur.lex/sv/index.html>

Eur-lex, Europeiska unionens lagstiftning, Officiella tidningen, fördrag, gemenskapens förberedande rättsakter, rättsfall

Miljö blandat

<http://smn.environ.se/>

Svenska miljönätet: data och information om Sveriges miljö och miljöarbetet inom svenska myndigheter, företag och ideella organisationer.

<http://www.hallbarasverige.gov.se/>

Regeringens hemsida om hållbar utveckling

Myndigheter

<http://www.kemi.se/>

<http://www.arbsky.se/>

<http://www.o.lst.se/>

Nyheter från Plast- och Kemibranschern (PoK)

PoK har under hösten inventerat den svenska plastindustrin. I korthet konstaterar PoK att de ganska väl täcker de större företagen inom branschen men genomslaget mot de mindre är sämre. För att öka aktiviteten i dessa företag kommer därför PoK tillsammans med ALMEGA att kalla företag runt Jönköping till seminarium i miljöledning mm. Målsättningen är att mindre till medelstora företag skall kunna få hjälp med att upprätta ett eget miljöledningssystem.

Det pågår diskussioner och sonderingar för att förena Flexibla Cell och PUR Gruppen till en arbetsgrupp inom PoK. Tillsammans får gruppen en större tyngd i gemensamma frågor. En aktuell fråga är isocyanatdebatten.

IFP och SICOMP under ett bolag, IFP SICOMP AB

Med målsättningen att skapa ett större och mer slagkraftigt institut har IFP SICOMP AB bildats.

Bolaget äger i sin tur de två dotterbolagen, IFP Research AB och SICOMP AB. IFP ansvarar som tidigare för textil, fiber, plast och gummi och SICOMP för komposit. Enligt SICOMPs VD Hans Hansson så väntas goda synergieffekter mellan de båda instituten vad gäller så väl kompetens som utrustning.

Detta nummer är sponsrat av Säkra Skog & Rosén

ADRESSER - Styrelsen AP

Clas-Åke Johansson, ordf.

Aplicator System AB
Metallvägen
435 33 MÖLNLYCKE
Tel: 031-88 30 10
Fax: 031-88 06 79
Mobil: 0708-88 33 10
Mail: aplicat2@algonet.se

Lars Andersson

Lear Corporation Sweden AB
Box 302
341 26 LJUNGBY
Tel: 0372-675 00
Fax: 0372-676 49
Mobil: 070572 07 37
Mail: lander06@lear.se

Lars Aiklind

Nimbus Produktion i Mariestad AB
Lugnås
542 74 MARIESTAD
Tel: 0501-63870
Fax: 0501-40064
Mobil: 0739-880546
Mail: aiklind@nimbus.se

Gilbert Forsberg

Reichhold Sverige AB
Box 266
421 33 VÄSTRA FRÖLUNDA
Tel: 031-69 63 00
Fax: 031-69 19 62
Mobil: 0705- 69 72 08
Mail: gilbert.forsberg@reichhold.com.

Roger Lundström

AB Skellefteå Plastcisterner
Box 8
934 21 SKELLEFTEÅ
Tel: 0910-72 04 10
Fax: 0910-72 01 81
Mail: roger.lundstrom@plastcisterner.se

Lars Perbo

Faiber Plast AB
Box 2101
511 02 SKENE
Tel: 0320-429 90
Fax: 0320-429 92
Mail: lars.perbo@faiber.se

Lars Liljenfeldt

SICOMP AB
Box 271
941 26 PITEÅ
Tel: 0911-744 00
Fax: 0911-744 99
Mail: lars.liljenfeldt@sicomp.se

Kansli - Thomas Bohlin

Plast- och Kemibranschern
Box 105
101 22 STOCKHOLM
Tel: 08-402 13 60
Fax: 08-411 45 26
Mail: thomas.bohlin@plast-kemi.se